

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і

навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 6 від 21.03.2018 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
Клінічна психолінгвістика

Підготовки Магістра

Спеціальності 053 Психологія

освітньої програми (спеціалізації) Клінічна психологія

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «Клінічна психолінгвістика» підготовки Магістра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, за освітньої програмою Клінічна психологія.

Розробник: Засекіна Л.В. – завідувач кафедри загальної і соціальної психології та соціології, доктор психологічних наук, професор.

Рецензент: Вірна Ж.П. – декан факультету психології та соціології, доктор психологічних наук, професор.

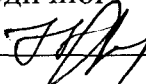
Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 9 від 13 лютого 2018 р.

Завідувач кафедри: (підпис) (Засекіна Л.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології

протокол № 5 від 14 лютого 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (підпис) (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні поведінкові науки, та 053 Психологія, Клінічна психологія Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 10(2)-ий __
		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 18 год. Лабораторні 18 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 52 год.
ІНДЗ: €		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	

Таблиця 1.2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні поведінкові науки, та 053 Психологія, Клінічна психологія Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 12(2)-ий __
		Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 8 год. Лабораторні 6 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 80 год.
ІНДЗ: €		Консультації 12 год.
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Об'єктом дисципліни є психологічні закономірності індивідуальної мови в нормі та патології.

Метою викладання «Клінічної психолінгвістики» є підготовка фахівців, які володіють знаннями, здібностями та навичками для психолінгвістичної діагностики в тій мірі, в якій це необхідно для:

- проведення експериментального психологічного аналізу індивідуальної вербальної поведінки;

- встановлення зв'язків між мовною активністю та індивідуальними ознаками асоціативного мислення за допомогою експериментів;
- корегувати і / або скласти текст для максимально гармонійного емоційного впливу на потенційних адресатів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Відповідно до вимог навчальної та професійної програми студенти **повинні знати:**

- основні теорії та методи психолінгвістики;
- історію психолінгвістики;
- психолінгвістичний аналіз індивідуальних знань у пізнавальній обробці інформації;
- структури представлення знань;
- етапи обробки пізнавальної інформації: сприйняття, інтерпретація та розуміння людської мови;
- типи інформації: процесуальний та концептуальний проти когнітивних, емоційних та естетичних.

повинні вміти:

- застосувати методи семантичного диференціального (SD), прямого та спрямованого асоціативного тесту;
- виділити характеристики психографологічного письма;
- виявити психолінгвістичні показники письмової продукції;
- використання комп'ютерних програм для виявлення емоційного впливу на одержувачів та оформлення текстів з бажаними параметрами емоційного ефекту;
- застосувати теоретичні знання на практиці;
- вільне використання сучасних методів психолінгвістики (семантичний диференціал, вільний асоціативний експеримент, зміст та намір аналіз, психолінгвістичний текстовий аналіз, метод семантичного радикалу тощо);
- визначити засоби подання та маніпулювання техніками для досягнення цієї мети.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни представляється у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2.1

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Терія психолінгвістичних досліджень					
Тема 1. Теоретичні засади психолінгвістики		4		12	
Тема 2. Структури представлення знань та ментальний лексикон		4	2	10	2
Тема 3. Методи психолінгвістики		4	6	10	2
Разом за модулем 1	56	12	8	32	4
Змістовий модуль 2. Специфіка психолінгвістичних досліджень у клініці					
Тема 4. Мовленнєві порушення		4	4	10	2
Тема 5. Патопсихолінгвістика		8	6	10	2

Разом за модулем 2	46	12	10	20	4
Всього годин:	102	24	18	52	8

Таблиця 2.2

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Терія психолінгвістичних досліджень					
Тема 1. Теоретичні засади психолінгвістики		2		15	2
Тема 2. Структури представлення знань та ментальний лексикон		2		15	2
Тема 3. Методи психолінгвістики		2	2	15	2
Разом за модулем 1	59	6	2	45	6
Змістовий модуль 2. Специфіка психолінгвістичних досліджень у клініці					
Тема 4. Мовленнєві порушення		2	2	15	2
Тема 5. Патопсихолінгвістика		4	2	20	6
Разом за модулем 2	53	6	4	35	8
Всього годин:	112	12	6	80	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Когнітивна обробка інформації: сприймання
2. Загальна характеристика, феномен фігура-фон, рівне вість процесу сприйняття.
3. Когнітивна обробка інформації: інтерпретація
4. Розуміння та інтерпретація. Цілісність та зв'язність тексту.
5. Когнітивна обробка інформації: породження мовлення, мікро та макро планування.
6. Модель Ван Дейка – Кінча
7. Концепція Л. Виготського.
8. Наративні техніки для розуміння інформації.
9. Функції досвіду при інтерпретації.
10. Пропозиціональні моделі пам'яті для розуміння інформації.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

ІНДЗ виконується у письмовій формі та оцінюється у межах поточного контролю знань студентів.

Опрацювати літературні джерела, написати та захистити реферат на одну із тем:

1. Афазії Брока
2. Афазії Верніке.
3. Ехолалія.
4. Дислексія
5. Дизартрія
6. Алалія

7. Мовлення індивіда при шизофренії
8. Порушення мовлення при аутизмі
9. Мовлення у змінених станах свідомості
10. Мовлення при тривожних розладах
11. Порушення мовленнєвих процесів при психопатіях та акцентуаціях
12. Мовленнєві порушення, пов'язані з дисфункцією сенсорних систем (наприклад, мова сліпих, глухих і глухонімих)
13. Мовленнєві порушення, пов'язані з розумовою відсталістю
14. Заїкання
15. Дисфонія
16. Браділалія.
17. Тахілалія
18. Дислалія
19. Ринологія

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ (табл. 3). У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
2. виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
3. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)					Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		ІНДЗ	МКР 1	МКР 2
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	10	30	30
6	6	6	6	6			

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белянин В.П. Психолінгвістика / В. П. Белянин. – М. : Флінта, 2008. – 232 с.
2. Воробйова Л. М. Психолінгвістичний глосарій / Л. М. Воробйова. – 2-ге вид., доп. – Рівне : Волин. береги, 2011. – 128 с.
3. Засекіна Л.В. Вступ до психолінгвістики : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Засекіна Л. В., Засекін С. В. – Острог: Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. – 168 с.
4. Засекіна Л.В. Психолінгвістична діагностика : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Засекіна Л. В., Засекін С. В. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2008. – 188 с.
5. Засекін С.В. Нейролінгвістика сьогодення: теорія і практика / С. В. Засекін // Людина. Комп'ютер. Комунікація. Зб. наук. статей. – Львів : НУ "Львівська політехніка", 2010.
6. Засекіна Л. В. Гіперактивний розлад із дефіцитом уваги: теорія і практика / Л. В. Засекіна, О. А. Соловей. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 228 с.
7. Мілінчук В. І. Вплив емоційних станів на мовленнєву діяльність пацієнтів після інсульту / В. І. Мілінчук // Психологічні перспективи. – 2010. – № 15. – С. 133–139.
8. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія : Навчальний посібник / Укл. Ю.П. Никоненко. — Київ : КНТ, 2016. — 369 с
9. Психолінгвістическая экспертиза ксенофобии в СМИ / – Под ред. А. А. Леонтьева. – М., 2008. – 82 с.
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми [Підручник] / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008.
11. Garson, J. Connectionism. In: Stanford Encyclopedia of Philosophy [Electronic resource] / J. Garson.. – Mode of access: <http://plato.stanford.edu/entries/connectionism/>
12. Sperry R. Hemisphere disconnection and unity in conscious awareness / R. Sperry // American Psychologist. – 1968. – Vol. 23 (10). – P. 723–733.
13. Steinberg D. Psycholinguistics. Language, Mind, and World / D. Steinberg. – L. ; N.Y. : Longman, 1982. – 240 p.
14. Sternberg R. Cognitive Psychology / R. Sternberg. – Fort Worth : Wadsworth Publishing, 2002. – 624 p.
15. Білінгвізм. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Двомовність>
16. Семантичний диференціал [Electronic resource]. – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Semantic_differential
17. Асоціативний експеримент. [Electronic resource]. – Mode of access: http://ru.wikipedia.org/wiki/Ассоциативный_эксперимент
18. Контент-аналіз. [Electronic resource]. – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Content_analysis

19. Urs Baumann, Meinrad Perrez "Lehrbuch Klinische Psychologie — Psychotherapie", 1998) <http://kingmed.info/media/book/1/191.pdf>

20. Searle, J. Chomsky's Revolution in Linguistics [Electronic resource]/ J. Searle. — Mode of access : <http://www.chomsky.info/onchomsky/19720629.htm>

21. Slama-Czacu T. Psycholinguistics, where to in the 21st century? / T. Slama-Czacu // Challenging Tasks for Psycholinguistics in the New Century / J. Arabski, ed. — Katowice : University of Silesia, 2007. — P. 77–85.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Психолінгвістика як інтегративна наука: предмет, цілі та наукові напрямки науки.
2. Періодизація психолінгвістики: асоціаніський період, психолінгвістика другого покоління, сучасні проблеми психолінгвістичного дослідження.
3. Особливості психолінгвістичних досліджень та методів.
4. Психолінгвістичний аналіз представлення індивідуальних знань.
5. Структури представлення знань: фрейми, сценарії, сценарії, схеми.
6. Пам'ять як система представлення знань: генетична, життєва, знакова, короткочасна, довготривала, мовна / словесна пам'ять.
7. Ментальна лексика та концептуальні системи: визначення, структура, загальні та диференціальні ознаки.
8. Типи інформації: процесуальна, концептуальна, емоційна, естетична, пізнавальна.
9. Обробка пізнавальної інформації: інтерпретація. Розуміння та інтерпретація.
10. Цілісність та узгодженість тексту.
11. Обробка пізнавальної інформації: людська мова: модель мікро- та макропланування Т. ван Дейк - В. Кінчч, модель Л. Виготського, акт письма та виступу.
12. Пропозиційна модель пам'яті для отримання інформації.
13. Модель семантичної пам'яті для отримання інформації.
14. Нарисні методи отримання інформації.
15. Типи автообговорень для генерації інформації.
16. Психологічні механізми розуміння та інтерпретації індивідуального досвіду.
17. Блоки енциклопедичного та процесуального знання. Компоненти, що розповідають: цілісність наративної, цілісність наративної послідовності.
18. Мовленнєві та мовні розлади.
19. Аномальна мова.
20. Афазії Брока.
21. Афазії Верніке.
22. Розлади мови (дефекти).
23. Психолінгвістичні засіб навіювання.
24. Психолінгвістичні маркери помилкових висловлювань.
25. Психолінгвістичний аналіз почерку (психографологія).
26. Нейролінгвістичний підхід до людської мови. Модель символізму (когнітивізм).
27. Модель зв'язності в неврології.
28. Електрофізіологічні методи нейролінгвістичного дослідження.

29. Гемодинамічні методи нейролінгвістичного дослідження.
30. Поняття патопсихолінгвістики.
31. Мовлення в стані емоційної напруженості.
32. Мовлення при окремих захворюваннях.
33. Фізіологічні центри мовлення.
34. Порушення мовленнєвих процесів, обумовлених дією вищих психічних функцій (при психопатіях та акцентуаціях);
35. Мовленнєві порушення, викликані локальними ураженнями мозку (моторна і сенсорна афазія);
36. Мовленнєві порушення, пов'язані з дисфункцією сенсорних систем (наприклад, мова сліпих, глухих і глухонімих);
37. Мовленнєві порушення, пов'язані з розумовою відсталістю;
38. Порушення мови, пов'язані з труднощами в реалізації моторної програми (заїкання, дисфонія, браділалія, тахілалія, дислалія, ринолалія, дизартрія).